

ANEX 2.

PROGRAM RAZVOJA OBRTNIŠTVA

PROGRAM RAZVOJA OBRRTNIŠTVA

Ciljevi programa:

- *Razvoj obrta – proizvođača drvoprerađivačkih i metalnih proizvoda, elektronike, kemijskih i drugih proizvoda zasnovan na saradnji s velikim gospodarskim sustavima.*
- *Razvoj obrta u djelatnostima koje se zasnivaju na korištenju novih tehnologija i uključivanja stručnih osoba zaposlenih u visokoškolskim ustanovama preko različitih oblika institucionalne potpore.*
- *Razvoj obrtnika proizvođača prehrambenih proizvoda, koji će se zasnivati na proizvodnji proizvoda namijenjenih prehrani orijentisanoj na proizvodnju zdrave hrane.*
- *Povećanje poslovne efikasnosti obrtnika putem stalnog obrazovanja, kako u sticanju novih, tako i unapređivanju postojećih poduzetničkih i stručnih znanja.*
- *Poslovno povezivanje obrtnika s partnerima u inozemstvu i njihovim poticanjem na organizirano zajedničko i pojedinačno nastupanje na inozemnim tržištima.*
- *Efikasnije poslovanje obrtnika korištenjem savjetodavnih usluga u različitim područjima savjetovanja (radno pravo, marketing, investicije, financije, nove tehnologije, i dr.) i organiziranjem savjetodavnih službi u postojećim asocijacijama obrtnika.*
- *Uspostavi efikasnog sustava obrazovanja za rad u obrtničkim zanimanjima, uvođenjem "dvojnog" sustava obrazovanja u sve obrtničke i druge stručne škole u kojima se školuju učenici za obrtnička zanimanja.*

Korisnici:

Korisnici sredstava koja će se obezbijediti ovim Programom su svi obrtnici obuhvaćeni Uredbom o vezanim i posebnim obrtima ("Službene novine Federacije BiH", broj: 64/05), kao i obrtnici čiji su obrti svrstani u Uredbu o zaštiti tradicionalnih i starih zanata ("Službene novine Federacije BiH", broj: 62/05).

Namjena sredstava

Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta će temeljem ovog Programa sufinancirati bespovratnim sredstvima opstanak i razvoj obrta i tradicionalnih i starih zanata, te novo upošljavanje u obrtništvu.

Planirana sredstva ministarstvo će plasirati kroz implementaciju projekata koje navodimo u nastavku.

1. Obrazovanje za potrebe obrtničkih zanimanja

Obrazovanje za obrtništvo treba se odvijati prema usvajanju posebno prilagođenih programa praktičnog rada i teorijskih sadržaja ("dvojni sistem"

obrazovanja). Završena srednja strukovna škola, te navršene potrebne godine iskustva uvjeti su za polaganje majstorskog ispita, a time i za obavljanje vezanih obrta.

NOSIOCI:	Federalno ministarstvo nauke i obrazovanja, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, kantonalna ministarstva nadležna za obrtništvo, kantonalna ministarstva nadležna za obrazovanje, Obrtnička komora Federacije BiH, kantonalne obrtničke komore
SARADNICI:	škole, obrtnici
PROVEDBENE AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> - analiza ciljnih skupina i njihovih obrazovnih potreba - kreiranje obrazovnih programa - pozivanje i motiviranje polaznika - osiguranje prostora i predavača - održavanje seminara i radionica
RAZDOBLJE:	2007. - 2010.
IZVORI SREDSTAVA :	federalni proračun, proračuni kantona i jedinica lokalne samouprave, drugi domaći i strani izvori
PRAĆENJE:	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta

2. Dopunsko obrazovanje obrtnika

Ovaj oblik obrazovanja namijenjen je obrtnicima koji već rade, a zbog sticanja znanja, posebno usavršavanja u struci, te vođenja i upravljanja poslovanjem.

Obrazovanje se organizira u obliku seminara i praktičnih radionica osmišljenih na osnovu posebno izrađenog programa za pojedine ciljne grupe polaznika i područja znanja i vještina.

Provođenje obrazovanja odvijalo bi se u sklopu djelatnosti mreže poduzetničkih centara u suradnji s ostalim institucijama, a u provedbi ovog oblika obrazovanja koristili bi se i dostupni programi Europske unije i stranih institucija namijenjeni ciljanom obrazovanju i treningu obrtnika.

NOSIOCI:	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta
SARADNICI:	poduzetnički centri, Obrtnička komora Federacije BiH, kantonalne obrtničke komore, Gospodarska komora Federacije BiH i drugi stručni saradnici
PROVEDBENE AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> - dopune postojećih, te donošenje novih programa obrazovanja - nastavak školovanja u srednjim stručnim školama
RAZDOBLJE:	2007. - 2010.
IZVORI SREDSTAVA :	federalni proračun, proračuni kantona i jedinica lokalne samouprave, drugi domaći i strani izvori
PRAĆENJE:	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, poduzetnički centri

3. Financiranje obrtništva

a) Lokalna kreditna sredstva

Subjektima u malom gospodarstvu u kantonima i jedinicama lokalne samouprave za uspješno poslovanje potreban je nesmetan pristup povoljnim financijskim sredstvima – investicionim i obrtnim. Koristeći iskustva poticajnog financiranja iz razvijenih zemalja, u suradnji ministarstava, kantona i jedinica lokalne samouprave, te poslovnih banaka formiraju se kreditna sredstva za obrtnike.

Uz povoljne uvjete kredita, ovaj oblik kreditiranja malog gospodarstva omogućuje vođenje kantonalne i lokalne gospodarske politike i usmjeravanje gospodarskog razvoja u željenom pravcu tih sredina.

NOSIOCI:	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, kantoni i jedinice lokalne samouprave
SARADNICI:	Obrtnička komora Federacije BiH, kantonalne obrtničke komore, Gospodarska komora Federacije BiH, poslovne banke i druge finansijske institucije
PROVEDBENE AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> - dogovaranje najpovoljnijeg modela i uvjeta s kreditorima - utvrđivanje kriterija - raspisivanje javnog natječaja - odabir projekata - provođenje kreditiranja
RAZDOBLJE:	2007. - 2010.
IZVORI SREDSTAVA :	federalni proračun, proračuni kantona i jedinica lokalne samouprave
PRAĆENJE:	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, kantoni i jedinice lokalne samouprave

b) Kreditna sredstva Investicijske banke Federacije BiH

Investicijska banka Federacije BiH posebna je federalna banka čiji je zadatak omogućiti razvoj gospodarstva i pojedinih dijelova Federacije Bosne i Hercegovine kroz jednostavniji pristup kapitalu u vidu povoljnih kredita.

Posebno bi trebala pokrenuti razvoj malog gospodarstva u pravcu podrške izvoznim programima i restrukturiranju gospodarskih subjekata.

NOSIOCI:	Investicijska banka Federacije BiH
SARADNICI:	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, poslovne banke
PROVEDBENE AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> - usklađivanje programa kreditiranja IB F BiH - odabir saradnika - raspisivanje natječaja - odabir projekata - provođenje kreditiranja
RAZDOBLJE:	2007. - 2010.
IZVORI SREDSTAVA :	federalni proračun, drugi domaći i strani izvori
PRAĆENJE:	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta

c) Poticajna sredstva ministarstva

U proračunu Federacije BiH predviđena su sredstva za subvencioniranje malog gospodarstva, u sklopu kojih su predviđena i sredstva za obrtnike. Obzirom na gore prezentirane podatke o broju obrtničkih radnji i broju radnika zaposlenih u obrtništvu potrebno je planirati više sredstava za obrtništvo nego što je to bio slučaj u prethodnim godinama.

NOSIOCI:	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta
SARADNICI:	Obrtnička komora Federacije BiH, kantonalne obrtničke komore, Gospodarska komora Federacije BiH
PROVEDBENE AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> - donošenje pojedinih programa za subvencioniranje - utvrđivanje kriterija - odabir saradnika - raspisivanje natječaja - odabir projekata - provođenje subvencioniranja
RAZDOBLJE:	2007. - 2010.
IZVORI SREDSTAVA :	federalni proračun
PRAĆENJE:	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta

4. Povezivanje poduzetnika i obrtnika

a) Saradnja unutar gospodarstva

Poticanje međusobnog povezivanja, kako malih poduzetnika, tako i njihovog povezivanja s velikim gospodarskim sustavima, izuzetno je značajno za jačanje konkurentskih sposobnosti malih poduzetnika, ali i cjelokupnog gospodarstva.

Veliki gospodarski sustavi raspolažu značajnim financijskim sredstvima za ulaganja, a često proizvodnja nekih proizvoda ili dijelova nije za njih racionalna i prepuštaju je malim poduzetnicima, čime se stvaraju povezani proizvodno – uslužni lanci. U ostvarivanju takvog povezivanja važnu ulogu imaju gospodarske i obrtničke komore i udruženja poduzetnika i obrtnika, koja potiču proces povezivanja i podugovaranja.

NOSIOCI:	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta
SARADNICI:	Obrtnička komora Federacije BiH, kantonalne obrtničke komore, Gospodarska komora Federacije BiH, udruženja poduzetnika i obrtnika, poduzetnički centri
PROVEDBENE AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> - izrada baze podataka o malom gospodarstvu - definisanje nosilaca povezivanja - posredovanje u povezivanju poduzetnika i obrtnika
RAZDOBLJE:	2007. - 2010.
IZVORI SREDSTAVA :	federalni proračun, proračuni kantona i jedinica lokalne samouprave, drugi domaći i strani izvori
PRAĆENJE:	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta

b) Saradnja sa udruženjima poduzetnika i obrtnika

Program razvoja malog gospodarstva namijenjen je poduzetnicima i obrtnicima, te unapređivanju njihova poslovanja. Stoga su predstavnici poduzetnika i obrtnika nužna karika u provođenju programa i u osiguravanju povratne sprege između aktivnosti državnih tijela i tijela kantona i jedinica lokalne samouprave, te poduzetnika i obrtnika. Učešće poduzetnika i obrtnika moguće je ostvariti preko različitih oblika udruživanja i kroz veći doprinos komora i udruženja.

NOSIOCI:	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta
SARADNICI:	Obrtnička komora Federacije BiH, kantonalne obrtničke komore, Gospodarska komora Federacije BiH, udruženja poduzetnika i obrtnika
PROVEDBENE AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> - prijedlozi projekata komora i udruženja - odabir projekata - zajedničko provođenje projekata u saradnji sa kantonima i jedinicama lokalne samouprave
RAZDOBLJE:	2007. - 2010.
IZVORI SREDSTAVA :	federalni proračun, proračuni kantona i jedinica lokalne samouprave, drugi domaći i strani izvori
PRAĆENJE:	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta

c) Informatičko povezivanje sustava malog gospodarstva

U savremenom gospodarstvu informacije su nužan preduvjet uspješnog poslovanja i razvoja. U tom cilju planira se uspostava jedinstvenog informacionog sustava, s podsustavom za malo gospodarstvo. Taj bi sustav trebao obuhvaćati postojeće baze podataka koje imaju državne, federalne i ostale institucije (npr. bazu podataka Obrtnog registra). U jedinstvenu mrežu uključile bi se i sve potporne institucije malog gospodarstva, kao što su poduzetnički centri, komore i njihovi korisnici. Korištenje tih baza podataka i interneta osiguralo bi malom gospodarstvu, uz odgovarajuću informatičku podršku, brz i jednostavan pristup potrebnim podacima, a omogućilo bi i kvalitetno praćenje malog gospodarstva.

Povezivanjem informacionog sustava sa Euro – info centrima razmjenjivale bi se istovrsne informacije sa sličnim sustavima u Europi, ali i drugim dijelovima svijeta, čime bi se omogućilo i šire povezivanje poduzetnika.

NOSIOCI:	Federalni zavod za planiranje razvoja, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta u dijelu malog gospodarstva i druga tijela državne uprave i institucije
SARADNICI:	Obrtnička komora Federacije BiH, kantonalne obrtničke komore, Gospodarska komora Federacije BiH, udruženja poduzetnika i obrtnika, poduzetnički centri i drugi
PROVEDBENE AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> - odabir nosilaca i modela izgradnje sustava - utvrđivanje baza podataka i njihovo povezivanje
RAZDOBLJE:	2007. - 2010.
IZVORI SREDSTAVA :	federalni proračun, proračuni kantona i jedinica lokalne samouprave, drugi domaći i strani izvori
PRAĆENJE:	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta

5. Programi međunarodne saradnje za malo gospodarstvo

a) Međudržavna saradnja

U okviru procesa stabilizacije i pridruživanja EU, kao i saradnjom s Europskom komisijom u okviru različitih programa tehničke pomoći nominirani su projekti jačanja institucionalne podrške malom poduzetništvu.

Sudjelovanjem u radu državnih i federalnih predstavnika u okviru "Investicijske povelje" Radnog stola za privrednu obnovu, razvoj i saradnju Pakta o stabilnosti, Radne grupe za malo i srednje poduzetništvo u okviru Inicijative za saradnju u

Jugoistočnoj Europi (SECI), kao i u radu drugih međunarodnih asocijacija treba stvoriti povoljnije uvjete za razvoj malog gospodarstva.

NOSIOCI:	Ministarstvo vanjskih poslova, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta
SARADNICI:	ostala ministarstva, ambasade i druge institucije
PROVEDBENE AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> - uspostava gospodarskih odnosa s drugim zemljama - prijedlozi i odabir zajedničkih projekata - implementacija/ finansiranje zajedničkih projekata
RAZDOBLJE:	2007. - 2010.
IZVORI SREDSTAVA :	Inozemni izvori, državni proračun, federalni proračun i drugi domaći izvori
PRAĆENJE:	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta i ostala ministarstva

b) Saradnja s međunarodnim institucijama

Aktivnostima na razvijanju odnosa s međunarodnim gospodarskim, finansijskim i bankarskim ustanovama (Svjetska banka, GTZ, USAID, UN-ECE i dr.) sa svrhom integrisanja gospodarstva naše zemlje u europske i svjetske gospodarske tokove očekuju se nove mogućnosti povoljnijeg finansiranja projekata u poduzetništvu i strana ulaganja.

NOSIOCI:	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, Federalno ministarstvo finansija, Federalno ministarstvo prometa i komunikacija, Federalno ministarstvo prostornog uređenja i građenja, Federalno ministarstvo poljogospodarstva, vodoprivrede i šumarstva
SARADNICI:	Ministarstvo vanjskih poslova, ambasade i druge institucije
PROVEDBENE AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> - definisanje modaliteta saradnje - prijedlozi i odabir zajedničkih projekata - implementacija/finansiranje projekata
RAZDOBLJE:	2007. - 2010.
IZVORI SREDSTAVA :	Inozemni izvori, državni proračun, federalni proračun i drugi domaći izvori
PRAĆENJE:	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta i ostala ministarstva

6. Razvoj novih tehnologija i inovacije

Iskustvo pokazuje da gospodarstvo može biti uspješno samo ako se temelji na primjeni inovacija i stalnom tehničkom i tehnološkom napretku. U tom smislu potrebno je osigurati povezivanje visokih tehnoloških znanja koncentriranih u sveučilištima i znanstvenim institucijama, te njihov prijenos i primjenu u gospodarskim djelatnostima, kao i osigurati sredstva za uvođenje nove i suvremene opreme i tehnoloških postupaka, te informatizaciju i automatizaciju poslovanja, ali i sredstva za uvođenje sistema kvalitete i dobivanje certifikata međunarodnih standarda (ISO i sl.)

Za poticanje uvođenja inovacija na tržište osiguravaju se početna proračunska sredstva bespovratnih potpora za tehničko – tehnološku provjeru ideje, te kreditna sredstva za poduzetnike koji u svojoj proizvodnji i poslovanju primjenjuju inovacije. Postupak se provodi uz sudjelovanje institucija povezanih s inovatorima i inovacijama, zaštitom izuma i razvojem tehnologije.

NOSIOCI:	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta
SARADNICI:	Federalno ministarstvo nauke i obrazovanja, tehnološki centri i centri za transfer tehnologije, poslovne banke, udruženja inovatora, Institut za standarde, mjeriteljstvo i intelektualno vlasništvo
PROVEDBENE AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> – definiranje kriterija – zaključivanje sporazuma o saradnji i ugovora sa suradnicima – raspisivanje javnog natječaja – odabir projekata – odobravanje kredita i potpora
RAZDOBLJE:	2007. – 2010.
IZVORI SREDSTAVA :	federalni proračun, drugi domaći i strani izvori
PRAĆENJE:	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, Federalno ministarstvo nauke i obrazovanja

7. Razvoj obrta i zaštita tradicionalnih i starih zanata

Zahvaljujući povoljnom saobraćajnom i geografskom položaju u Bosni i Hercegovini su se već polovinom 16. stoljeća razvili zanati i to najprije za potrebe vojske, kao što su samardžije, potkivači, sarači, kazandžije, a ubrzo zatim dolazi do razvoja zanata koji su trebali samom građanstvu. U svim većim gospodarskim centrima postojala je znatna zastupljenost zanata, tako da je u to vrijeme ukupno 81 zanat je pustio jak korijen i doživio veliki cvat, dok ih je kasnije dosta i nestalo kao tekovina kasnijih vremena.

Do 19. Stoljeća u Bosni i Hercegovini se razvilo dvadesetak zanatsko – trgovačkih centara kojisu svojom proizvodnjom premašivali potrebe dotičnog mjesta i okoline.

Ubrzan tehnološki razvoj u 20. stoljeću, a posebno nakon drugog svjetskog rata, smanjivao je potrebu za nizom starih i tradicionalnih zanata, od kojih su mnogi do danas izumrli.

Stari i tradicionalni zanati koji su se održali do danas u našoj zemlji nemaju neki veliki značaj u gospodarskom smislu, ali predstavljaju veliki potencijal u smislu promocije naše zemlje na turističkom planu. U koordinaciji svih relevantnih institucija u Federaciji BiH, pa i u BiH, stari i tradicionalni zanati mogu posati originalan "brand", koji će reprezentativno predstaviti našu zemlju kroz njenu povijest i kulturu.

Programima razvoja obrta i tradicionalnih i starih zanata očuvalo bi se kulturno nasljeđe i tradicionalne vrijednosti Bosne i Hercegovine. Radi se uglavnom o zanimanjima koja nisu visoko profitabilna i koja obavlja mali broj obučenih majstora.

Izrada suvenira i proizvoda koji odražavaju autohtona obilježja određenog kraja naći će svoje mjesto u turističkoj ponudi dajući joj elemente tradicionalnog i kulturnog nasljeđa. U saradnji s jedinicama lokalne samouprave treba osigurati prostore za otvaranje zajedničkih radionica i finansiranje obrtnika, koji bi prenosili svoja znanja i vještine na učenike.

NOSIOCI:	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, kantoni i jedinice lokalne samouprave
SARADNICI:	Obrtnička komora Federacije BiH i kantonalne obrtničke komore
PROVEDBENE AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> - definisanje tradicionalnih djelatnosti - priprema projekata - odabir nosilaca i korisnika
RAZDOBLJE:	2007. - 2010.
IZVORI SREDSTAVA :	federalni proračun, proračuni kantona i jedinica lokalne samouprave
PRAĆENJE:	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, kantoni i jedinice lokalne samouprave